

Naiset eduskunnassa

Näin demokratia toimii – eduskunta, lainsäädäntö ja kansalaisvaikuttaminen
Helsingin työväenopisto 2.10.2017
joni.krekola@eduskunta.fi

Radikaali eduskuntauudistus 1906

- Säätyvaltiopäivät 1863-1906: 8 % väestöstä varallisuuteen sidottu äänioikeus – ei naisia
- 1906 yleinen ja yhtäläinen äänioikeus sisälsi naisten äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden
- Radikaali uudistus – Suomi edelläkävijä: yksikamariseen parlamenttiin valittiin 19 naista 1907 – keitä olivat?

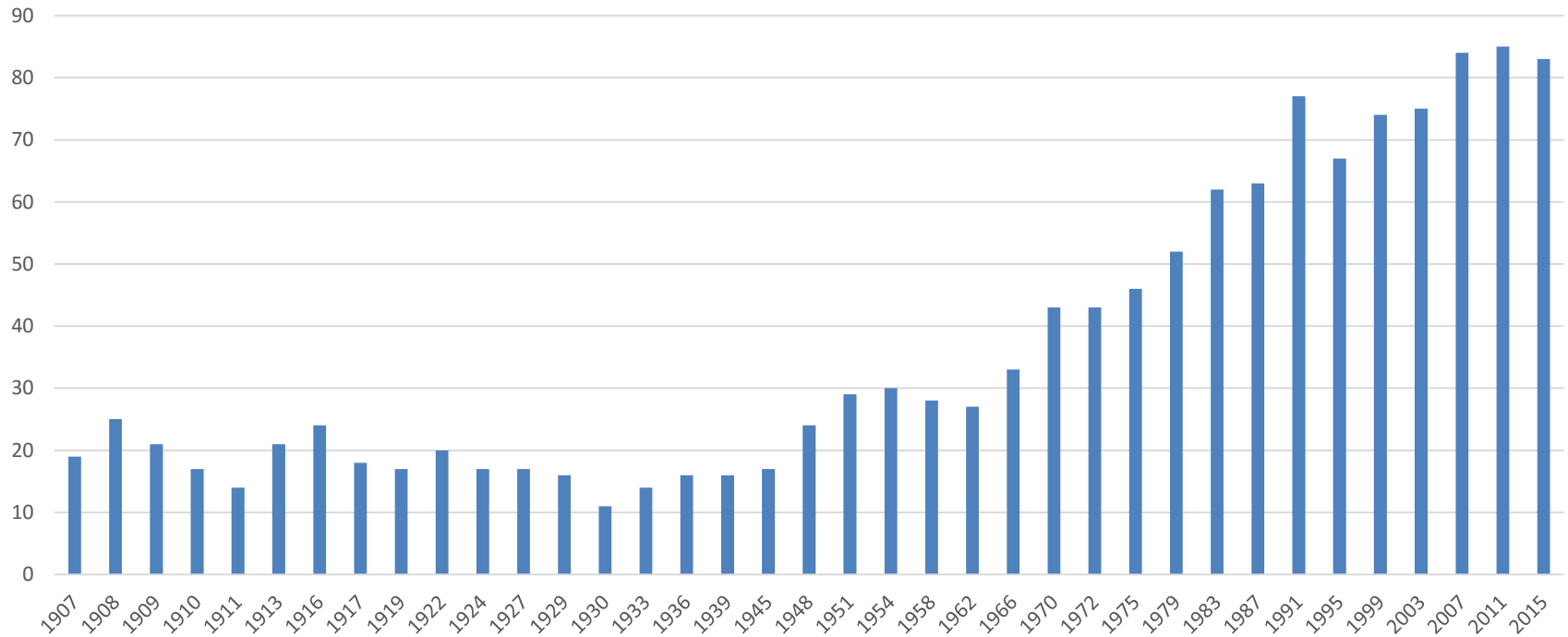
Miten naiset saivat äänioikeuden 1906?

- Keskustelu äänioikeuden laajentamisesta
- Naisliike, työväenliike ja raittiusliike
- Luokka vai sukupuoli?
- Venäjän heikkouden hetki 1905 - suurlakko
- Yleinen ja yhtäläinen ratkaisi naiskysymyksen
- Uudistuksen rajoitukset
- Oliko Suomi edelläkävijä?

- ”Sekä uusien mantereiden että Skandinavian maiden äänioikeusuudistuksiin ja niihin sisältyviin rajoituksiin verrattuna Suomen 1906 toteutettu parlamentti uudistus oli epäilyksettä demokraattisin niin naisten kuin miestenkin kannalta. Äänioikeuteen kytketty vaalikelpoisuus mahdollista kattavan edustuksellisuuden, ja parlamentin yksikamarisuus sekä suhteellinen vaalitapa poistivat ne esteet, jotka niin Uudessa-Seelannissa, Australiassa kuin useimmissa länsimaissa jäivät rajoittamaan äänioikeuden tasa-arvoista käyttöä.” (Irma Sulkunen 2006, 21)

Naisten osuus kansanedustajista suurimmillaan 42,5 % (85, 2011). Pienin määrä 5,5 % (11, 1930)
Nopea naisistuminen: naisten osuus edustajista ylitti 20 % 1970 vaaleissa, 30 % 1983 ja 40 % 2007
Kokonaismäärä 1907-2017: 2523 kansanedustajaa, joista 2054 miestä ja 469 naista (18,6 %)

Naisten määrä kansanedustajina 1907-2015

Naiskansanedustajien puoluejakauma

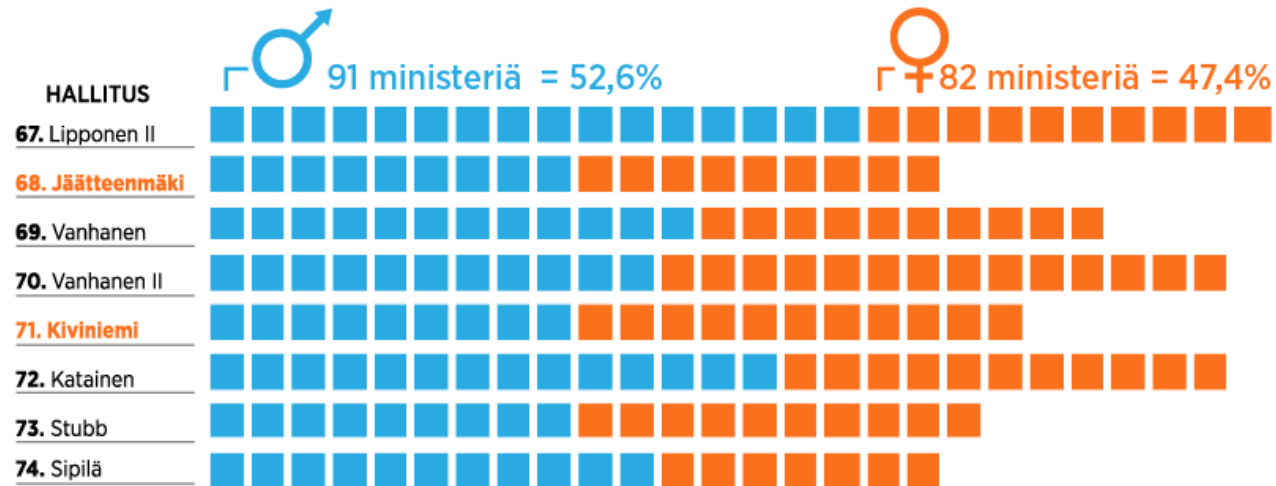
- vasemmistopuolueissa vahvempaa tasa-arvoajattelua
- 1962 lähtien oikeistolla enemmistö naisista
- Naisten osuus yhteensä 1907-2003: sdp 32 %, kok 21 %, ml/kesk 13,4 % ja vas 12,8 %

Ensimmäinen naisministeri Miina Sillanpää 1926 Tannerin vähemmistöhallituksessa
Hallitusten ”kiintiönaiset” 1950-luvulta lähtien, yleensä sosiaali- tai opetusministeri
Viimeinen all-male-hallitus Paasio 1966

Ministereistä yli puolet naisia 2000-luvulla (taulukon lähde: Valtioneuvosto)

Lukumäärät 1907-2015: miesministereitä 1124, naisia 155 (12 %)

Miehet ja naiset ministereinä Suomessa 2000-luvulla

Kaikki nimitetyt ministerit, myös vajaan hallituskauden istuneet. Ministerit, joiden salkku on vaihtunut kesken kauden, on laskettu vain kerran kyseiseen hallitukseen.

Lasikatot on rikottu – naisia valittu tärkeimpiin edustuksellisiin tehtäviin

Ensimmäinen naisministeri	toinen sosiaaliministeri Miina Sillanpää 1926–1927
Puheenjohtaja, sivistysvaliokunta + SKDL:n eduskuntaryhmä	Hertta Kuusinen 1945
Sosiaaliministeri	Tyyne Leivo-Larsson 1949
Opetusministeri	Kerttu Saalasti 1954–1956
Toinen maatalousministeri	Vieno Simonen 1956–1957
Eduskunnan varapuhemies	Anna-Liisa Linkola 1975–1978
Kauppa- ja teollisuusministeri	Pirkko Työläjärvi 1981–1982
Sisäasianministeri	Kaisa Raatikainen 1984–1987
Oikeusministeri	Tarja Halonen 1990–1991 (amm. Sylvi Inkeri Anttila 1975)
Puolustusministeri	Elisabeth Rehn 1990–1995
Eduskunnan puhemies	Riitta Uosukainen 1994–2003
Ulkoasiainministeri	Tarja Halonen 1995–2000
Tasavallan presidentti	Tarja Halonen 2000–2012
Pääministeri	Anneli Jäätteenmäki 2003
Valtiovarainministeri	Jutta Urpilainen 2011–2014

Naisten osuus - kansainvälinen vertailu 2017

Lähde: IPU Women in national parliaments

- Naisvaltaisimmat parlamentit: 1. Ruanda 2. Bolivia 3. Kuuba 4. Islanti 5. Nicaragua 6. Ruotsi 7. Meksiko 8. Suomi
- Ei kiintiöitä: Islanti 47,6 %, Ruotsi 43,6 %, Suomi 42 %
- Alueellinen vertailu: Pohjoismaat ylivoimainen 41,7 % keskimäärin 2. Amerikka 28,3 %
- Euroopan parlamentti: 35,2 % MEPeistä naisia. Suomella eniten 8/13 (61,5 %), myös Ruotsilla ja Virolla yli puolet

Yhteistyö, verkostot, lainsäädäntö

- Tasa-arvoasiain neuvottelukunta TANE 1972
- Naisten 1. yhteinen kirjallinen kysymys 1977
- Laki naisten ja miesten tasa-arvosta 1987, tasa-arvokiintiöt 1995
- Eduskunnan naisverkosto 1991
- Hallitusohjelmien tasa-arvotavoitteet 1995
Lipponen I alkaen
- Eduskunnan feministiryhmä 2015

Vaalikausi 2015-2019

- Vähemmän naisedustajia kuin 2011-2015
- Vähemmän naisia ministereinä, nyt 6/17
- Sipilän strategisessa hallitusohjelmassa ei tilaa sukupuolten tasa-arvolle. Tasa-arvo-ohjelma niukempi
- Vähemmän naisia puolueiden johdossa (vas, kd, rkp)
- Sukupuolittunut valiokuntatyö: sivistys & sos.- ja terveys vrt. puolustus ja ulkoasiat
- Poliitikon normi: valkoinen keski-ikäinen mies
- Suunnanmuutos vai yksi askel taakse, kaksi eteen?